

Bátaszéki Mikrotérségi Óvoda, Bölcsőde és Konyha
Bölcsőde Szakmai Programja

2021.09.01.

TARTALOMJEGYZÉK

1.BÖLCSŐDE ADATAI	3
2.SZAKMAI PROGRAMUNK ALAPDOKUMENTUMAI	3
3. AZ INTÉZMÉNY ALAPFELADATA	4
3.1. A szolgáltatás igénybe vételének módja.....	4
3.2 A felvételhez szükséges dokumentációk.....	5
3.3. A bölcsődei elhelyezés megszűnése.....	6
3.4. A bölcsőde ellátási területe.....	7
3.5. A bölcsőde nyitvatartási rendje.....	7
4. A GYERMEKI - ÉS SZÜLŐI JOGOK ÉS KÖTELESSÉGEK, VALAMINT A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐ SZEMÉLYEK JOGAINAK VÉDELMEVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK	8
4.1. A gyermek joga.....	8
4.2. A szülő joga.....	8
4.3. A szülő kötelessége.....	8
5. JOGOSULTAK ÉRDEKVÉDELME	9
5.1. A fórum tagjai.....	9
5.2. A fórum feladatai.....	9
5.3. A személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme.....	10
6. A BÖLCSŐDE MŰKÖDÉSÉNEK FELTÉTELEI	10
6.1 Személyi feltételek.....	10
6.2. Tárgyi feltételek.....	13
7. NEVELÉSI, GONDOZÁSI PROGRAM	14
7.1. Nevelő, gondozó munkánk célja.....	14
7.2. Nevelő, gondozó munkánk alapelvei.....	14
7.2.1. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete.....	14
7.2.2. A gyermeki személyiség tiszteletének elve.....	14
7.2.3. A nevelés és gondozás egységének elve.....	15
7.2.4. Az egyéni bánásmód elve.....	15
7.2.5. A stabilitás elve.....	15
7.2.6. Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve.....	15
7.2.7. Az egységes nevelő hatások elve.....	16
7.3. Nevelő, gondozó munkánk feladatai.....	16

7.3.1. Egészségvédelem, az egészséges életmód	16
7.3.2. Gyermekvédelem	16
7.3.3. Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése	17
7.3.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	17
7.4. Nevelő, gondozó munkánk megszervezésének elvei	18
7.4.1. Beszoktatás (adaptáció)	18
7.4.2. „Saját kisgyermeknevelő”-rendszer.....	18
7.4.3. Gyermekcsoportok szervezése	19
7.4.4. Napirend Bölcsődénkben.....	19
7.4.5. A bölcsőde kapcsolatai.....	20
7.5. A bölcsődei nevelés, gondozás főbb helyzetei	23
7.5.1. Gondozás	23
7.5.2. Játék.....	24
7.5.3. Tanulás.....	24
8.BÖLCSŐDEI ÉLMÉNYPEDAGÓGIA.....	25
8.1. Alkotó élmények.....	25
8.2. Környezeti élmények.....	26
8.3. Zenei élmények.....	26
8.4. Anyanyelvi élmények.....	27
8.5. Mozgás élmények.....	28
9. BÖLCSŐDEI DOKUMENTÁCIÓ	28
10.BÖLCSŐDÉNK TÖRTÉNETE.....	30
11.MELLÉKLETEK.....	32
1. sz. Megállapodás.....	32
2. sz. Házirend.....	36

BÖLCSŐDE

SZAKMAI PROGRAM

1. BÖLCSŐDE ADATAI

Az intézmény neve: Bátaszéki Mikrotérségi Óvoda, Bölcsőde és Konyha

Székhelye: 7140 Bátaszék, Hunyadi u. 44/A

Telephelye: 7140 Bátaszék, Perczel u. 1.

Telefon: 74/591-003; 06-30/511-5751

E-mail: bolcsodebataszek@freemail.hu

Fenntartója és felügyeleti szerve: Mikrotérségi Óvoda és Bölcsőde Intézmény-fenntartó Társulás

Társulási tanács elnöke: Dr. Bozsólik Róbert polgármester

Az intézmény igazgatója: Simon Csabáné

A bölcsőde ellátási területei: **Bátaszék**, Bata, Alsónyék, Pörböly, Alsónána, Dunaszekcső és Mohács

A bölcsőde ellátási formája: Gyermek napközbeni ellátása /alapellátás/

2. SZAKMAI PROGRAMUNK ALAPDOKUMENTUMAI

Jogszabályi háttér

- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról
- 1998. évi XXXI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 235/1997. (XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013 (X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról
- 415/2015. XII.23.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybe vevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről
- 354/2021. (XII.13.) Korm. rendelet az emberkereskedelem áldozatai azonosításának rendjéről
- 25/2017. (X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről
- 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról

- 20/2017. (IX.18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről,
- 238/2011. (XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 328/2011. (XII.29) Kormányrendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról.
- 8/2000 (VIII.4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásba vételéről.

3. AZ INTÉZMÉNY ALAPFELADATA, MINŐSÉGPOLITIKA

Bölcsődénk tevékenységét a hatályos jogszabályok mellett az országos érvényű szakmai alapidokumentum, irányelvek és ajánlások alapján végzi. Az ezekben meghatározott szakmai követelmények, elvek és módszerek érvényesülése a bölcsőde számára kötelező.

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében intézményünk alapfeladata, a személyes gondoskodás keretein belül, a gyermekjóléti alapellátás rendszerében biztosítani 20 hetes kortól 3, illetve 4 éves korig.

Bölcsődénk nyitott a kisgyermekes családok számára. Intézményünkben a gyermekeket tisztelet és megbecsülés övezi. Arra törekszünk, hogy a gondjainkra bízott gyermekekből, családjaikkal együttműködve, személyiségi jogaik tiszteletben tartása mellett, a világra nyitott, érdeklődő, fogékony, önálló, a társadalmi együttélés alapvető szabályait elfogadó gyermekeket neveljünk. A gyermekek számára megteremtett szeretet teljes, biztonságos, családi légkörben, minden gyermek saját képességei szerint fejlődhet, megtapasztalhatja az öneledt, szabad játék örömét, élmény- és fantázia világa gazdagodhat, mely képessé teszi őt a későbbi kreatív gondolkodásra, tovább fejlődésre. A kisgyermeknevelők nevelő- és gondozó munkájának alapját a humanista értékek jellemzik.

3.1. A szolgáltatás igénybe vételének módja

Az intézménybe történő felvétel önkéntes, az ellátott szülőjének (gondozójának) kérelmére történik, melyet az intézmény vezetőjének kell benyújtani személyesen. A kérelem benyújtása után a felvételtől az ellátott nyilvántartásba vétele után az intézmény vezetője dönt.

A bölcsődei szolgáltatás igénybevétele - a bölcsődei felvétel - egész évben folyamatos.

A szolgáltatás igénybe vételének lehetőségeiről a szülők tájékozódhatnak az intézményrendszer látogatása esetén, a házi gyermekorvosi rendelőben, a védőnői fogadó órákon, a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálatnál, valamint minden év júniusában rendezett bölcsődei nyílt nap alkalmával.
Bölcsődei ellátás keretében azon gyermekek ellátását kell elsősorban biztosítani:

Akiknek szülei vagy nevelői munkavégzésük, a munkaerő piaci visszatérésüket segítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt, nem tudják biztosítani a gyermek napközbeni ellátását.

A felvételnél előnyt élvez az a gyermek (az alábbi sorrendben) aki:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
- akit egyedülálló (hajadon, nőtlen, özvegy, elvált vagy házastársától külön élő) – kivéve, ha élettársa van - szülője nevel;
- akinek szülője orvosilag igazolt állapota miatt a gyermek napközbeni ellátását egyáltalán vagy csak részben tudja megoldani;
- akivel együtt a családban nevelt kiskorú gyermekek száma eléri vagy meghaladja a három főt, de rá nézve a szülő GYED-ben, GYES-ben nem részesül, (LXXXIII. Tv. 42/C§e pontja alapján);
- akinek családja családgondozásban részesül és a gyermek fejlődése érdekében- a jelzőrendszer tagjai szerint- állandó napközbeni ellátásra van szüksége;
- akit - gyámhatósági határozat alapján - védelembe vettek, vagy gyámként kirendelt hozzátartozója nevel;

A gyermek bölcsődébe történő felvételét, a szülő hozzájárulásával kérheti:

- Körzeti védőnő,
- Házi gyermekorvos,
- Szakértői és rehabilitációs bizottság,
- Szociális- illetve családgondozó,
- Gyermekjóléti szolgálat,
- Gyámhatóság.

3.2 A felvételhez szükséges dokumentációk

- a házi gyermekorvos igazolását arról, hogy a gyermek egészségi állapota alapján bölcsődében gondozható;
- munkáltatói igazolás a szülők munkaviszonyáról, vagy a Munkaügyi Hivatal igazolása abban az esetben, akinek szülei vagy nevelői munkavégzésük, a munkaerő piaci visszatérésüket segítő programban, képzésben vesznek részt,
- gyermek és a szülő lakcímkártyája, a gyermek TAJ kártyája;
- Csatolni kell azokat az igazolásokat, mely a Gyvt. 150 §(5.) bekezdésében meghatározott kedvezmények igénybevételét és jogosultságát alátámasztja;

- Gyvt. 150§(5) Ingyenes ellátásban kell részesíteni a jogosultat, ha a térítési díj fizetésére kötelezett jövedelemmel nem rendelkezik.
  - (6) Bölcsőde esetében
    - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek,
    - b) a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek,
    - c) a három- vagy többgyermekes család gyermekének,
    - d) az átmeneti gondozásban lévő, az ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban elhelyezett, az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek gondozását térítésmentesen kell biztosítani. Ezekben az esetekben személyi térítési díj - a 151. § (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével - csak az étkezésért kérhető.
  - A c) pont szerinti gyermekszámot a 151. § (10) bekezdésében foglaltak szerint kell meghatározni.
- Tanulói jogviszony esetén iskolalátogatási igazolást;
- Magyar Államkincstár igazolása (egyedülálló szülő, tartós betegség esetén, családi pótlék folyósításáról 3 gyermek esetén);

A felvételt családlátogatás előzi meg, melyet követően a szülővel történő, minimum két hetes fokozatos beszoktatás követ.

A felvételnél az intézmény vezetője vagy/és a szakmai vezető tájékoztatást ad az intézményi ellátás tartalmáról, a bölcsőde házirendjéről, a fizetendő térítési díjról, a jogosult jogait és érdekeit képviselő érdekképviseleti fórumról, panaszjoga gyakorlásának módjáról, az intézmény által vezetett reá vonatkozó nyilvántartásokról, a szakmai programról.

3.3. A bölcsődei elhelyezés megszűnése

- A szülő jelzi a kisgyermeknevelőnél gyermeke bölcsődei elhelyezésének megszüntetési igényét.
- Jogosultsági feltételek megszűnésével.
- A nevelési év végén, ha a gyermek 3. életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.
- A bölcsőde orvosának megállapítása szerint a gyermek egészségi állapota, illetőleg a többi gyermeket veszélyeztető magatartászavara miatt bölcsődében nem gondozható. (15/1998. IV.30. NM. renddelet 43.§3.)
- Ha a gyermek hozzátartozója nem tartja be a házirendet az intézményvezető írásbeli figyelmeztetésére sem.
- Ha a szülő a térítési díjat felszólítás ellenére sem fizeti meg.
- A gyermek óvodai felvétele esetén.
- Az intézmény jogutód nélkül megszűnik.

Bölcsődénkben a beiratkozás utáni felvétel során a szolgáltatásról a szülők tájékoztatást kapnak írásban és szóban (első interjú – személyes beszélgetés, szülői értekezlet).

A tájékoztatás tartalmazza az ellátás tartalmát és feltételeit; az intézmény által vezetett és az adott gyermekre vonatkozó nyilvántartásokat, valamint az azokba történő betekintés módját; a család és a bölcsőde kapcsolattartásának formáit; a házirendet; a panaszjog gyakorlásának módját, jogokat és az érdekképviselő működését; az érték és vagyonmegőrzés módját; a fizetendő személyi térítési díjat. A tájékoztatást követően az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselője megállapodást köt az intézménnyel, melyben egyben nyilatkozik, hogy az általa megadott személyes adatok a valóságnak megfelelnek, és ha abban változás áll be azt köteles jelezni, valamint az ellátásról a tájékoztatást megkapta.

3.4. A bölcsőde ellátási területe

A bölcsőde fő ellátási területe **BÁTASZÉK**. A további ellátási helységekről – **Alsónyék, Pörböly, Báta, Alsónána, Dunaszekcső és Mohács**- csak akkor vehető fel gyermek, ha a megengedett férőhelyek száma kihasználatlan. Ezekről a településekről felvett gyermekek száma nem haladhatja meg a csoportlétszám 15%-át.

3.5. A bölcsőde nyitvatartási rendje

A bölcsődék nyitvatartási idejét a Fenntartó szabályozza, figyelembe véve a bölcsődébe és óvodába járó gyermekek szüleinek igényeit, és a bölcsődei ellátás tapasztalatait.

A napi nyitvatartási idő, napi 11 óra, **6:00h – 17:00h-ig**.

A teljes nyitva tartás alatt szakképzett kisgyermeknevelők foglalkoznak a gyermekekkel.

Ünnepnapokon és a hivatalos munkaszüneti napokon zárva tartunk.

Évente egy alkalommal, a Bölcsődék Napjának tiszteletére (április 21.) nevelésmentes napot szervezünk, amikor bölcsődénkben kisgyermeket nem fogadunk, de igény szerint ügyeletet biztosítunk.

Minden év december végén, a két ünnep közötti napokon zárva tartunk, de igény szerint ügyeletet biztosítunk.

A nyári hónapokban a bölcsőde, 2 hétig tart zárva, de igény szerint ügyeletet biztosítunk.

Ennek időpontját a Fenntartó határozza meg, amiről a szülőket minden év február 15-ig tájékoztatjuk.

4. A GYERMEKI - ÉS SZÜLŐI JOGOK ÉS KÖTELESSÉGEK, VALAMINT A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐ SZEMÉLYEK JOGAINAK VÉDELMEVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

4.1. A gyermeknek joga van, hogy:

- Segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez.
- Sajátos nevelési igény, tartós betegség esetén a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön.
- A fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön.
- Emberi méltóságát tiszteletben tartás, a bántalmazással - fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön.
- A hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben, gondozásban részesüljön.

4.2. A szülő joga, hogy:

- Megválaszthatja az intézményt, melyre gyermeke nevelését, gondozását bízta.
- Megismerhesse a gyermekcsoport életét.
- Megismerje a nevelési, gondozási elveket.
- Tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a gyermeke nevelőjétől.
- Véleményt mondjon, illetve javaslatot tegyen a bölcsőde működésével kapcsolatban.
- Megismerje saját gyermeke ellátásával kapcsolatos dokumentumokat.

4.3. A szülő kötelessége, hogy:

- A gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel működjön együtt.
- A fizetendő személyi térítési díjat időben rendezze.
- Érdekképviseleti fórum működtetése.
- Az intézmény házirendjét betartsa.

5. JOGOSULTAK ÉRDEKVÉDELME

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi. XXXI. törvény értelmében a bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmében az intézmény **Érdekképviseleti Fórumot** köteles létrehozni és működtetni.

A szülő vagy törvényes képviselő a gyermek érdekeinek védelme, a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségszegése esetén panaszjoggal élhet az intézmény vezetőjénél, vagy az érdekképviseleti fórumnál. Az intézmény vezetője, illetve az

érdekképviselési fórum a panaszt kivizsgálja és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának módjáról, és az intézkedésről írásban 15 napon belül.

Ha a szülő, törvényes képviselő nem ért egyet a vizsgálat eredményével, vagy a megtett intézkedéssel az intézmény Fenntartójához fordulhat.

Az Érdekképviselési Fórum megvizsgálja a hatáskörébe tartozó panaszokat, intézkedéseket kezdeményezhet a Fenntartónál, véleményt nyilváníthat a gyermekeket érintő ügyekben, javaslatot tehet az intézmény működésével kapcsolatban.

A házirend elfogadásánál egyetértési jogot gyakorol.

5.1. A fórum tagjai

- a.) az ellátásban részesülő gyermekek szülei vagy más törvényes képviselői közül 2 fő
- b.) az intézmény dolgozói közül 2 fő
- c.) a Fenntartó képviseletében az Intézmény-fenntartó Társulás delegáltja 1 fő

A fórum testületként működik. A megválasztott, illetve megbízott tagok maguk közül választják meg a vezetőjét. A fórum alkalmasszerűen működik, összehívásáról a vezető gondoskodik. A fórum döntéseit a tagok többségének egyetértésével hozza meg, melyhez a tagok többségének jelenléte szükséges. A fórum szabályos működtetése érdekében évente legalább két alkalommal ülésezik (aktuális probléma esetén szükség szerint).

5.2. A fórum feladatai

- o megvizsgálja az elé terjesztett panaszokat,
- o dönt a hatáskörébe tartozó ügyekben,
- o intézkedéseket kezdeményezhet a Fenntartónál, az intézmény szakmai ellenőrzését ellátó megyei gyámhivatalnál, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél,
- o véleményt nyilváníthat az intézmény vezetőjénél a gyermeket érintő ügyekben,
- o javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról,
- o egyetértési jogot gyakorol az intézmény házirendjének jóváhagyása tekintetében.

A gyermek szülője, vagy más törvényes képviselője, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviselési és szakmai szervek panasszal élhetnek a fórumnál. Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviselési fórum a panaszt kivizsgálja és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról.

Ha a panaszt tevő a vizsgálat eredményével, illetve a megtett intézkedéssel nem ért egyet, vagy a vizsgálat eredményéről 15 napon belül nem kap értesítést, a panasz orvoslása érdekében a Mikrotérségi Óvoda és Bölcsőde Intézmény-fenntartó Társuláshoz vagy a Tolna Megyei Kormányhivatal

Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztályhoz fordulhat.

5.3. A személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme

Az intézmény közalkalmazotti körében csak olyan személy állhat alkalmazásban, akivel szemben nem áll fenn: **a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi. XXXI. törvény** kizáró tényezője. Az intézmény dolgozóinak munkahelyi etikáját, az intézmény Etikai Kódexe fogalmazza meg. Az intézmény dolgozóit és vezetőjét panasztétel esetén munkáltatójuk és fenntartójuk védelme illeti meg a kivizsgálási időszak végéig. A dolgozók személyes adatai a személyes adatok kezelésére vonatkozó és titoktartási szabályok szerint kezeltek. Az alkalmazotti közösség munkaszervezése során különös figyelmet kap a család és házasság intézményének védelme. Különös védelem illeti továbbá a várandós anyát és a kisgyermeket nevelő anyát. A dolgozók érdekeinek figyelembe vétele nem befolyásolja hátrányosan a bölcsődei ellátásban, résztvevő kisgyermekek érdekeit.

6. A BÖLCSŐDE MŰKÖDÉSÉNEK FELTÉTELEI

6.1 Személyi feltételek

Bölcsődénkben 4 fő szakmai felsőfokú képesítéssel rendelkező kisgyermeknevelő – gondozó és egy fő bölcsődei dajka dolgozik.

1 fő gyermekorvos (havi 4 órában) látja el a feladatokat.

Kisgyermeknevelő

Szakmai szempontból a „saját kisgyermeknevelő” rendszer kialakításával biztosítjuk, hogy a csoport 5-6-7 gyermekének legyen egy „saját kisgyermeknevelője”. A rendszer kialakításában alapvető szempont, hogy egy csoportot ugyanaz a kisgyermeknevelői pár, illetve kisgyermeknevelő vigyen végig, a gyermekek bölcsődébe kerülésétől az óvodába való átmenetig. A bölcsőde teljes nyitva tartása alatt a gyermekekkel kisgyermeknevelő foglalkozik. A szükséges kisgyermeknevelői jelenlétet rugalmas lépcsőzetes munkakezdéssel oldjuk meg. Szakdolgozóink szakirányú felsőfokú szakképesítéssel rendelkeznek. Programunkhoz az alapvető szakmai feltételek adottak, a megvalósulást segíti továbbá, hogy kisgyermeknevelőink magasabb fokú képzésekben, házi, akkreditált és önképzés formájában is rendszeresen képezik magukat.

A kisgyermeknevelővel kapcsolatos elvárásaink:

- Nagyfokú empatikus készséggel rendelkezzen.
- Szeressen játszani.
- Adjon mintát a gyermeknek a játékban.
- Adja meg a játék feltételeit (tér, eszköz, mozgás).
- Segítse a játékban adódó konfliktus helyzetek megoldását.

TOVÁBBKÉPZÉS:

A továbbképzés továbbképzési időszakban történik.

A továbbképzési időszak tartama: 4 év. A továbbképzési időszak kezdete munkaviszonyt, közalkalmazotti jogviszonyt létesítők esetében a munkába állás, a foglalkoztatás megkezdésének, illetőleg a szakképesítés megszerzésének napja.

A továbbképzési kötelezettség teljesítésének mérése pontozással történik. A továbbképzésre kötelezettek egy továbbképzési időszak alatt felsőfokú végzettség esetén 80 pont, egyéb szakképesítés esetén 60 továbbképzési pontot kell megszerezni.

A kötelező továbbképzések tervezése:

A továbbképzési terv tartalmazza:

- A tárgyévben továbbképzésben résztvevők és a jogszabály által szakvizsgára kötelezettek, valamint az arra önként jelentkezők várható számát, munkakörük és várható távolléti idő feltüntetésével.
- Helyettesítésre vonatkozó tervet.
- Források megjelölését és felosztását.

A munkáltató köteles az éves továbbképzési tervben szereplő munkavállaló számára a továbbképzésen való részvétel idejére munkaidő-kedvezményt biztosítani, erre az időre távolléti díjat fizetni, valamint a továbbképzés részvételi díját viselni.

A továbbképzések témáinak kiválasztásánál lehetőséget biztosítunk, hogy a kisgyermeknevelők érdeklődési körüknek megfelelően válasszanak.

Szakmai programunk célja többek között a kisgyermeknevelők felsőfokú (BA) képesítésének elérése, a továbbtanulás biztosítása.

Intézményen belül a házi továbbképzéseken fejleszteni, felfrissíteni az ismereteket, szinten tartani a meglévő tudást.

Bölcsődei dajka:

A kisgyermeknevelők munkáját a bölcsődei dajka segíti, aki gyermekfelügyeleti, kisegítői, higiéniai és egyéb feladatokat lát el.

Gyermekorvos

A gyermekorvos az intézménnyel kötött megbízási szerződésben foglaltak szerint látja el feladatkörét. Bölcsődénkben, heti 1 órában kíséri figyelemmel a kisgyermek egészség és szomatikus fejlődését. A beszoktatást követően, majd később 3havonta, részletes orvosi vizsgálatot végez. A vizsgálatot dokumentálja a gyermek egészségügyi törzslapján. A tapasztalatokat megbeszéli a kisgyermeknevelővel, a szülővel, szükség esetén a gyermek házi orvosával. Szakorvost ajánl, kezdeményez. A közösség védelme érdekében járványveszély esetén az érvényben lévő rendelkezéseknek megfelelően intézkedik. Egészségügyi továbbképzést, ismeretterjesztő előadásokat tarthat a bölcsődei dolgozóinak, szülőiknek.

Élelmezésvezető

Az élelmezéssel kapcsolatos feladatokat intézményünk élelmezésvezetője látja el. A bölcsődei heti étlap összeállításában a bölcsőde szakmai vezetője is közreműködik.

A bölcsődei élelmezés során követjük a korszerű csecsemő- és kisgyermek táplálkozási elveket, nagy hangsúlyt fektetve a só, cukor és zsiradék felhasználására. Az étrend változatos, idényszerű, a gyermekek életkorának, fejlettségének és ízlésének megfelelő. Az ételek összeállításánál fontos szempont, hogy a napi étrend megfelelő arányban tartalmazzon kenyeret és gabonanemű ételeket, gyümölcsöt és zöldséget, húst, tejet, tejtermékeket, valamint zsiradékot.

Igyekszünk, hogy a gyermekekkel megismertessünk különböző ízű, színű, különböző konzisztenciájú- és hőmérsékletű élelmiszereket.

Az étkezés mellett a megfelelő napi folyadékpótlásról is gondoskodunk, kiemelten a nyári időszakban.

6.2. Tárgyi feltételek

2011-ben a bölcsőde Bátaszék fő utcájáról, a város központi részében, jól megközelíthető helyen, az óvoda épületében kapott új helyet. Az óvodával egy helyen, a szakmai programot tekintve önálló egységként működik.

24 férőhellyel működhetünk. 2 csoportszobában gondozzuk a gyermekeket, melyhez közvetlenül kapcsolódik a fürdőszoba, az átadóhelyiség, valamint az udvar.

Csoportszobáink alapterülete 40 m², ami csoportonként 12 gyermek nevelését teszi lehetővé. Déli fekvése világos, napfényes környezetet biztosít. A szoba berendezése gyermekközpontú, hangulatos, otthonos, esztétikus. A játékeszközök a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségi szintjének, valamint a szakmai előírásoknak megfelelően vannak összeválogatva.

A fürdőszoba közvetlenül kapcsolódik a csoportszobákhoz és a gyermeköltözőhöz. Bennük minden használati eszköz – pl. mosdó, törölközőtartó, stb. – a gyermekek önállóságra nevelését segíti.

A gyermekek a korcsoportnak megfelelő napirend szerint a csoportszobában étkeznek, játszanak és alszanak.

Az átadóhelyiségben barátságos környezet fogadja a bölcsődébe érkező és távozó kisgyermeket és szüleiket. Minden gyermek számára jellel ellátott szekrény biztosított a ruhák és egyéb használati eszközök tárolására. A gyermekek saját ruhájukban vannak. Ágyneműt, törölközőt a bölcsőde biztosít. Az eldobható pelenkát, törölkendőt, kenőcsöt a szülők biztosítanak a számukra.

A játszóudvarunk nagysága ideális a gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítésére.

Udvarunkon egy árnyékolt homokozó, egy fa babakáz és farönk- mozdony vagonokkal áll rendelkezésre a gyermekek önfeledt játékához. Nyári időszakban a nagy lombos fák hűs árnyékot adnak, a terasz pedig árnyékolható.

Külön melegítő konyha áll rendelkezésre (megfelel a HACCP követelményeinek), ahol a bölcsődés gyermekek számára tudjuk megfelelően előkészíteni az ételeket.

Bölcsőde rendelkezik még a kisgyermeknevelők számára kisgyermeknevelői szobával, ebédlővel, öltözővel, ezen kívül raktárral és egy irodával.

7. NEVELÉSI-, GONDOZÁSI PROGRAM

7.1. Nevelő-, gondozó munkánk célja

A családi nevelésre építve - azt kiegészítve, a családdal szorosan együttműködve - egy szeretetteljes, biztonságot adó, érzelem gazdag bölcsődei élet megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy biztonságot, boldogságot, önállósághoz való jutást ad a gyermekeknek.

Feladatunk a gyermek egyéni szomatikus-és pszichés szükségleteinek kielégítése, fejlődésének elősegítése. Megkönnyítjük a bölcsődés gyermek számára az alkalmazkodást az új környezethez, a társakhoz, a felnőttekhez. Kiemelt feladatunk, hogy az előítéletek kialakulását megelőzzük.

A bölcsődés korú gyermeknél a nevelés-gondozás összefügg egymással. Együttérzéssel, figyelmességgel támogatjuk a szabálytartás fejlődését, megértő odafordulással segítjük a félelmek, szorongások oldását. A közös élményekkel erősítjük biztonságérzetüket. A gondozási műveleteken keresztül, példamutatással megtanulja az önállóságot, a helyes szokásokat, a környezetéhez való alkalmazkodást.

A bölcsődei nevelés az egész személyiséget fejleszti. A nevelés során olyan képességeket fejlesztünk, mely képessé teszi a gyermeket majd a tanulásra.

7.2. Nevelő, gondozó munkánk alapelvei

7.2.1. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A bölcsődei nevelés, gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Bölcsődénk a családi nevelés értékeinek, hagyományainak és szokásainak tiszteletben tartásával, annak erősítésével, segítségével vesz részt a gyermekek nevelésében, gondozásában, szükség esetén, lehetőségeihez mérten törekedve a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására.

Mindezek értelmében fontosnak tartjuk, hogy megismerjük a családi nevelést, annak értékeit átültessük a napi bölcsődei gyakorlatba. A szülők bekapcsolódhassanak a bölcsőde életébe, biztosítva ez által a két nevelői szintér összhangját, együttműködését.

7.2.2. A gyermeki személyiség tiszteletének elve

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye/ráutaltsága miatt különleges védelem illeti meg. A bölcsődénkben a nevelés, gondozás érték közvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.

7.2.3. A nevelés és gondozás egységének elve

Napi nevelő munkánk során a nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkotnak. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom: a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre.

7.2.4. Az egyéni bánásmód elve

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a gyermek kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség biztosítása az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése.

Kisgyermeknevelő meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermekek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a fejlődést.

Törekszünk, hogy a bölcsődénkbe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha fejlődése esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől.

A kisgyermeknevelők elfogadják, tiszteletben tartják a gyermekek vallási, nemzetiségi/etnikai stb. hovatartozását, és a lehetőségek szerint segítik az identitástudat kialakulását és fejlődését, valamint a saját és a más kultúra és hagyományok megismerését és tiszteletben tartását.

7.2.5. A stabilitás elve

Intézményünkben törekszünk a gyermekek személyi- és tárgyi környezetének állandóságára (saját kisgyermeknevelő"-rendszer, helyállandóság), mely növeli érzelmi biztonságukat, alapul szolgál tájékozódásukhoz, a jó szokások kialakulásához. Bölcsődénk napirendjének folyamatossága és rugalmassága, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozási lehetősége, stabilitást és kiszámíthatóságot eredményez a napi események sorában, növelve a gyermekek biztonságérzetét. A gyermekeket fokozatosan szoktatjuk hozzá az új helyzetekhez, segítve ezzel alkalmazkodásukat, a változások elfogadását, az új dolgok megismerését, a szokások kialakulását. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

7.2.6. Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve

A gyermekek tevékenységéhez és önállósodásához fontosnak tartjuk a biztonságos és tevékenységre motiváló személyi- és tárgyi környezet megteremtését, a próbálkozásokhoz az elegendő idő biztosítását, meghallgatásukat, véleményük figyelembevételét, a kompetenciájuknak megfelelő mértékű döntési lehetőségek biztosítását. A gyermekek ösztönzésével, megnyilvánulásai elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítésével, az önállóság és az aktivitás tevékenység-specifikusságának, fizikai és pszichés állapottól függésének elfogadásával, a feléjük irányuló szeretet, elfogadás és empátia fokozásával biztosítjuk az aktivitást és az önállóság iránti vágyat.

A kisgyermeknevelő az élményszerzés lehetőségének komplex biztosításával, saját példamutatással, viselkedési minták nyújtásával, az egyes élethelyzeteknek a gyermekek számára átláthatóvá,

befogadhatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, az egyes viselkedésformákkal való próbálkozások bátorításával segíti a korai tanulást.

7.2.7. Az egységes nevelő hatások elve

Bölcsődénkben a nevelés érték közvetítés és értékteremtés egyben. Eredményessége érdekében fontosnak tartjuk, hogy a gyermekkel foglalkozó felnőttek – a köztük lévő, személyiségből fakadó különbözőségek tiszteletben tartásával – a gyermekek elfogadásában, a kompetenciájuknak és pillanatnyi szükségleteiknek megfelelő fizikai és érzelmi biztonság és szeretetteljes gondoskodás nyújtásában, öntevékenységük biztosításában egyetértsenek. Az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében nézeteiket egyeztessék, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék.

7.3. Nevelő, gondozó munkánk feladatai

Az intézményes nevelés, gondozás keretei között, a 0-3 éves egészséges, családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátása – nevelése, gondozása, étkeztetése, felügyelete - családjukkal együttműködve, családi nevelésükre építve pszichoszomatikus szükségleteik kielégítése, optimális fejlődésük elősegítése. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek hátrányainak, veszélyeztetettségének és azok következményeinek enyhítése.

7.3.1. Egészségvédelem, az egészséges életmód

- A fejlődéshez szükséges és biztonságos környezet megteremtése.
- A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése.
- Egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és alapvető kultúrhygiénés szokások kialakításának elősegítése (testi-lelki harmónia kialakulását és megőrzését segítő napirend – ezen belül: étkezés, tisztálkodás, ürítés, öltözködés, alvás, levegőzés, mozgás, játék).
- Szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása.

7.3.2. Gyermekvédelem

Gyermekvédelmi tevékenységünk célja, hogy segítséget nyújtunk a családoknak szociális és pedagógiai területen gyermekük neveléséhez. Segítünk minden hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és/vagy veszélyeztetett gyermeket a problémát kiváltó ok/okok feltárására vonatkozóan: megfelelő információk gyűjtésével (családlátogatás, egyéni beszélgetés, megfigyelés), helyi sajátosságok, környezeti adottságok ismeretével, nevelési hiányosságok felmérésével, anyagi problémák (rossz lakáshelyzet, alacsony jövedelem stb.), egészségügyi gondok feltárásával (betegség). A feltárt problémáknak megfelelően együttműködünk a családokkal, családsegítő- és gyermekjóléti szolgálattal és minden olyan intézménnyel (Isd. A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel), aki segítségére lehet a családnak, azon keresztül a gyermeknek.

7.3.3. Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

- Derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti csökkentése, a gyermekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában.
- A kisgyermeknevelő-gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése.
- Az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az én tudat egészséges fejlődésének segítése.
- A bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együtt- élés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése.
- Lehetőségteremtés a kisgyermeknevelővel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére az én érvényesítés és az alkalmazkodás egyensúlyának irányába befolyásolva a gyermek fejlődését.
- A kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása).
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi és/vagy mozgássérült, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása fokozott, a sajátos nevelési igénynek megfelelő törődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával.

7.3.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- Az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése.
- A kommunikatív képességek és a kommunikációs kedv fejlődésének segítése.
- A gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása.
- A gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása.
- Az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása.
- Az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése.
- Ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése.
- A gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

7.4. Nevelő, gondozó munkánk megszervezésének elvei

7.4.1. Beszoktatás (adaptáció)

Szülővel történő fokozatos beszoktatás.

A szülők eldöntik, hogy gyermeküket bölcsődébe szeretnék adni, felkeresik a bölcsődét és az intézmény igazgatójával és a bölcsőde szakmai vezetőjével történő személyes beszélgetés során - első interjú - megbeszélik, egyeztetik a bölcsődei élet megkezdésének pontos időpontját. Ekkor a

szülő tájékoztatást kap a felvétel folyamatáról, a személyes adatok kezelésének módjáról, a fokozatos beszoktatás módszeréről, a bölcsődei napi életről és a szakmai munkáról. Ez a család és a bölcsőde együttműködésének első színtere. Intézményünkben a szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya/szülő vagy a beszoktatást végző más, a gyermek számára ismerős személy jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását. A kisgyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan alakul ki az érzelmi kapcsolat, kötődés, mely segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe, mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz reakciók (pl. étkezési, alvási nehézségek, nyugtalanság, sírás, tiltakozás, a szülőhöz való fokozott ragaszkodás, a viselkedésben, szokásokban, az önállóság terén jelentkező esetleges változások stb.). súlyosságát, időbeni elhúzódását. Az első héten a személyi és tárgyi környezet megismerésére, a gyermek szükségleteinek a bölcsődében történő kielégítésére helyezük a hangsúlyt, melyet az anya végez. Így a gyermek az anyával együtt ismerkedik meg kisgyermeknevelőjével, az új tárgyakkal és szokásokkal. A kisgyermeknevelő megfigyelő, érdeklődő, kiváró a kapcsolat alakulása szempontjából, majd a gyermek reakcióit figyelembe véve kb. 4-5 napon belül fokozatosan átveszi az anyától a gondozási tevékenységeket, de az anya még jelen van. Kb. a második héttől a gyermek fokozatosan egyre több időt tölt az anya nélkül a bölcsődében, míg a második hét végére már az egész napja a bölcsődei élet szerint zajlik.

A beszoktatás minimum két hétig tart, de esetenként ez a gyermek viselkedésétől függően növelhető, illetve csökkenthető.

A bölcsődében tapasztalt nevelői léggör, a gondozónő szakmai tudása, a szülővel szemben tanúsított magatartása, tekintélyének elfogadását, a bölcsődei munka elismerését és értékelését eredményezi.

7.4.2. „Saját kisgyermeknevelő”- rendszer

Bölcsődénkben a „saját kisgyermeknevelő”- rendszer a személyi állandóság elvén alapul, mely nem merev rendszer, de biztosítja, hogy több figyelem jusson minden gyermekre. A szakmai alapelveknek megfelelően csoportjainkban a gyermekek egy része (5-6-7 gyermek) egy kisgyermeknevelőhöz tartozik. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermekeket a bölcsődébe, ő segíti át a bölcsődei élet során adódó nehézségeken, ő tartja számon egyéni igényeiket, problémáikat, szokásaikat és ő kíséri nyomon fokozott figyelemmel a fejlődésüket. A bölcsődei ellátás egész időtartama alatt ő a kisgyermeknevelője. Az ún. ölelkezési időben – az az időszak, amikor mindkét kisgyermeknevelő a csoportban tartózkodik – idejét elsősorban a „saját” gyermekei nevelésére, gondozására fordítja. Tapasztalatok szerint a személyi változás, a helyváltoztatás hosszú időre elbizonytalanítja, kizökkenti egyensúlyukból a gyermekeket, ezért nyugodt fejlődésük érdekében fontos az állandóság.

7.4.3. Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabályok határozzák meg. Intézményünk adottságainak függvényében normál bölcsődei csoportban 12-14 gyermek nevelését biztosítjuk. Az ennél magasabb létszámot szakmailag nem tartjuk elfogadhatónak. A megengedettnél több gyermek nem csupán ellátási problémát jelent a kisgyermeknevelőnek, hanem nagyobb a zaj a csoportban,

valószínűsíthetően több a konfliktus, megterhelőbb az alkalmazkodás a gyermekek számára, kevesebb a lehetőség az egyéni bánásmódra.

7.4.4. Napirend bölcsődénkben

A bölcsődei munka alapfeltétele a jól kialakított, folyamatos napirend. A napirend állandósága a gyermek számára nemcsak a fizikai szükségletek szempontjából nélkülözhetetlen. Megkönnyíti a gyermek tájékozódását, lehetővé teszi számára a gondozási műveletek „előrelátását”, ezáltal tehát elősegíti a gyermek alkalmazkodását, fokozza biztonságérzetét.

Törekszünk a gyermekek napirendjének jól szervezett, folyamatos és rugalmas kialakítására, mely figyelembe veszi a gyermekek igényeit, szükségleteit, ezáltal megteremtve a nyugodt, folyamatos nevelés, gondozás feltételeit, annak megvalósítását, így biztosítva számukra a biztonságot, kiszámíthatóságot, aktivitást és az önállósodás lehetőségét. A csoportban, a napirenden belül az egyes gyermekek egyéni igényei úgy vannak kielégítve, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer van, a gyermekek tájékozódnak a várható eseményekről, nincs felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalalmát is biztosítja. A napirend kialakításánál a kisgyermeknevelő figyelembe veszi a gyermekek életkorát, fejlettségét, egyéni szükségleteit, otthoni életét, életritmusát, az adott évszakot és időjárását, a csoportlétszámot, a „saját kisgyermeknevelő” fontosságát, a tárgyi feltételeket és egyéb tényezőket (pl. a bölcsőde nyitása, zárása, stb.).

Lényegesnek tartjuk a jó munkaszervezést, az összehangolt munkát.

ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK:

- Születésnap, névnap
- Farsang
- Március 15.
- Húsvét
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Mikulás
- Karácsony

Születésnap és névnap alkalmával ajándékot készítünk és felköszöntjük a gyermekeket, kidíszítjük a csoportszobát és családi hangulatban együtt ünneplünk.

7.4.5. A bölcsőde kapcsolatai

Kapcsolat a szülővel

A családban és a bölcsődében nevelkedő gyermekért mindkét környezet felelős. A bölcsőde a családdal együtt, a család funkcióját erősítve tudja nevelő szerepét betölteni. Az együttműködés alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás.

A kisgyermeknevelő ismerje meg a családok életmódját, a gyermek helyét a családban. A szülő találjon a kisgyermeknevelőben támaszt és segítő társat a gyermek nevelésében. Szükséges, hogy a bölcsőde minden dolgozója előítéletektől mentesen tudjon közeledni a családokhoz.

A gyermekek szüleivel napi kapcsolattartásban vagyunk.

Fontosnak tartjuk a szülők tájékoztatását gyermekük bölcsődei életével kapcsolatban. Ha a szülő igényli, nevelési tanácsokat adunk, kéréseiket lehetőségeinktől függően igyekszünk teljesíteni.

A kapcsolattartás formái:

○ CSALÁDLÁTOGATÁS

A szülőkkel való kapcsolat kialakításának és fenntartásának egyik formája a családlátogatás. Még a bölcsődébe kerülés előtt történik, ha lehetőség van rá. A családlátogatás során, a gyermek a megszokott, biztonságot nyújtó környezetében találkozhat a számára még ismeretlen személlyel, a kisgyermeknevelővel, mely által a barátkozás, kapcsolatfelvétel könnyebbé válik. A szülő/k az otthoni környezetükben egy kellemesebb, oldott légkörben kaphatnak további, személyre szóló információkat a bölcsődei életről, mélyebben megismerhetik a gondozónő személyét és lehetőségük nyílik szorongásaik feltárására, oldására ebben a nem hivatalos környezetben. A kisgyermeknevelő megismerheti a gyermeket a maga természetes közegében, megfigyelheti viselkedését, reakcióit és információkat gyűjthet az egyéni bánásmód kialakításához, valamint a gyermek otthoni miliójéről. A családi élet az emberek intim szférájához tartozik, ezért a családlátogatás lehetőségének ajánlásakor, az időpont megválasztásakor tiszteltben tartjuk a család kívánságait. A családlátogatás történet a „saját kisgyermeknevelő” és társkisgyermeknevelő részvételével, valamint ha szükséges, más szakemberek bevonásával (gyógypedagógus, védőnő, családgondozó, gyermekorvos). A család meghívására vagy különleges esetekben, év közben, ismételt családlátogatást teszünk a családoknál.

○ NAPI BESZÉLGETÉS

A napi találkozások bölcsődénkben a személyes kapcsolattartás fontos részét képezik. A reggeli átvételnél a kisgyermeknevelők érdeklődnek a gyermekekkel történt előző napi eseményekről, délután pedig az átadáskor tájékoztatják a szülőket az aznapi történésekről.

○ SZÜLŐ – CSOPORTÉRTEKEZLET

A csoportos szülői értekezlet első felét az adott csoportra vonatkozóan, a hagyományos, szakember által vezetett módszer alkalmazásával tartjuk, majd egy hatékonyabb, interaktívabb formát alkalmazunk. Ennek lényege, hogy a szülők az adott csoporttal kapcsolatos általános tájékoztatás mellett, konkrét gyermeknevelési kérdéseik megbeszélésében is segítséget kapnak egymástól és a kisgyermeknevelőktől. Ez a fajta szülői értekezlet lehetőséget ad a kisgyermekek életkori sajátosságairól való beszélgetésre és az ezzel kapcsolatos vagy egyéb nevelési, gondozási nehézségek megválaszolására, átbeszélésére, ami az egész csoportot vagy több gyermeket is érint a csoporton belül és egy beszélgetés elég lehet a felmerült probléma megoldására. Ezeknek a kérdéseknek a felmérése a szülői értekezlet előtt történik.

A szülőcsoportos beszélgetéseken a szülők gyermeknevelési kérdéseinek, nehézségeinek összegyűjtése után, az adott témákban csoportos beszélgetéseket szervezünk. Elsősorban azokat a szülőket várjuk, akik inkább gyakorlati tanácsokra vágnak, szívesen fogadják más szülők

tapasztalatait, meglátásait az adott témában. A kisgyermeknevelők jelenléte biztosítja a beszélgetés önsegítő jellegének fenntartását.

Az első szülői értekezletet a beiratkozásokat követően tartjuk azoknak az új szülőknek, akiknek gyermekük felvételt nyert intézményünkbe. Ezen az összevont szülői értekezleten a szülők részletes tájékoztatást kapnak a felvételhez szükséges dokumentumokkal, a családlátogatással, a beszoktatással, a házirenddel, a napi bölcsődei étellel kapcsolatosan és megismerkedhetnek gyermekük leendő kisgyermeknevelőjével.

○ **ÜZENŐFÜZET**

A szülők közvetlen tájékoztatására szolgál írásban. Ebben a füzetben rögzítésre kerülnek negyedévente a gyermek testi fejlődésére vonatkozó adatok táblázatban valamint egyéni fejlődésének lépései, a gyermek jellemzése szöveges formában.

○ **HIRDETŐTÁBLA**

Az átadóhelységben található faliújságon tájékoztatjuk a szülőket a bölcsődénket érintő fontosabb információkkal és aktuális eseményekkel kapcsolatosan, melyek mindegyike szintén a kapcsolatépítés, fenntartás és segítségnyújtás jegyében zajlik. Itt kerül elhelyezésre a bölcsőde házirendje, az intézményünkön belüli és kívüli segítő szakemberek, a heti étlap, befizetések időpontja, a nevelési év rendje és minden egyéb aktuális információ, ami a gyermekek ellátását érinti és segíti az intézményben.

○ **NYÍLT NAP**

Célja, intézményünk szakmai programjának, „egyéni arculatának” hiteles bemutatása kommunikatív és tapasztalati úton, a köztudatban pozitív kép kialakítása a bölcsődénkről. Időpontját június-júliusra szoktuk szervezni. Programunkra azokat a kisgyermekes családokat várjuk, akik érdeklődnek intézményünk iránt, illetve akik a következő nevelési évben gyermeküket intézményünk gondjaira kívánják bízni.

○ **EGYÉNI BESZÉLGETÉS /IDŐPONT EGYEZTETÉSSSEL/**

A kisgyermeknevelők, a vezető és más szakemberek (gyermekorvos, gyógypedagógus, pszichológus) által biztosított fogadó órákon, amit mi „Róla óra” nevezünk, személyesen alkalmat biztosítunk a gyermekekkel kapcsolatos tapasztalatok hosszabb időtartamú megbeszélésére, melynek nem a problémacentrikusság a lényege, hanem a gyermek minél mélyebb megismerése és az együttműködés biztosítása, elmélyítése. Természetesen, ha szükséges, belefér az időszerű kérdések megbeszélése, megoldása, tanácsadás is a kisgyermeknevelő, illetve más szakemberek részéről. A szülő igénye szerint megfigyelési lehetőséget biztosítunk a csoportszobában.

○ **HONLAP**

Honlapunk a www.bataszek.hu oldalon található.

A bölcsőde honlapja túlmutat az intézményes kereteken és a világháló segítségével elérhetővé válik minden kisgyermekes család számára. Így azok a családok is képet kaphatnak az intézményről, akiknek gyermekük még nem a bölcsőde gondozottja, de esetleg szándékukban áll az intézmény szolgáltatásait igénybe venni. A honlapon szerepel az intézmény elérhetősége, fontosabb adatai, bemutatkozó anyaga, szakmai programja, minden aktualitás, ami a napi életet érinti képekben és írott formában.

Kapcsolat más intézményekkel

Bölcsődénk napi rendszeres kapcsolatban áll az intézményrendszer székhely óvodájával. A kölcsönös érdeklődés révén lehetővé válik egymás munkájának, céljainak megismerése, megértése, az együttműködés kialakítása, bölcsődéseink óvodába történő átmenetének zökkenőmentesebbé tételének érdekében.

Eseti kapcsolati szintet tartunk fenn a volt Regionális Módszertani Bölcsődével, a Magyar Bölcsődék Egyesületével, a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezetével, a Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalával, a Nemzeti Család és Szociálpolitikai Intézet Módszertani Főosztályával. Bölcsődénk számos olyan intézménnyel, szakemberrel is kapcsolatba kerül, amely hozzá hasonlóan segíti a gyermekek egészséges személyiségfejlődését a család támogatásával, információnyújtással, intézkedéseivel. Ezekkel az intézményekkel egyedi esetek folytán kerülünk kapcsolatba.

A Védőnői Szolgálattal, a Családsegítő- vagy Gyermekjóléti Szolgálattal halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett kisgyermek bölcsődébe történő delegálása kapcsán, vagy a bölcsődénk feléjük tett jelzése alapján.

A Pedagógiai Szakszolgálat Korai Fejlesztő Központjával, a nevelési tanácsadóval, ha nehezen kezelhető-nevelhető kisgyermek van a bölcsődénkben.

A gyámhatósággal, ha egy család számára javasolja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénybevételét, vagy ha egy veszélyeztetett kisgyermekkel kapcsolatosan védelembe vételre kerül sor.

A gyámhivatallal, ha a szülők különélése esetén a gyermek különélő szülőjével történő kapcsolattartása akadályoztatva van.

A rendőrséggel, ügyészséggel, bírósággal, ha kiskorú súlyos veszélyeztetése miatt indítanak eljárást.

A szakellátás intézményeivel, ha az addig bölcsődébe járó kisgyermeket ki kell emelni vérszerinti családjából és más formában kell megoldani a nevelését, gondozását.

Egyéb oktatási, egészségügyi és szociális intézménnyel.

7.5. A bölcsődei nevelés, gondozás főbb helyzetei

A nevelés, gondozás valamennyi helyzetének célja, a gyermek testi-lelki harmóniájának elősegítése, ezért a nevelés, gondozás valamennyi helyzetében lehetőséget biztosítunk a kisgyermek számára, hogy érdeklődésüknek, pillanatnyi pszichés szükségletüknek megfelelően ismerkedhessenek személyi- és tárgyi környezetükkel úgy, hogy viselkedési mintát és segítséget kaphassanak a helyes,

tapintatos, figyelmes kapcsolatkezelés kialakításához. A gondozás (testi szükségletek kielégítése) és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényegesnek tartjuk a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítését.

7.5.1. Gondozás

Intézményünkben a kisgyermek gondozása olyan bensőséges helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítése és a szükségletek önellátásra való nevelése. A kisgyermek a bölcsődébe kerüléstől aktívan részt vesz a gondozási helyzetekben úgy, hogy közben érzik kisgyermeknevelőjük figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait nevelők megerősítéssel, dicsérével jutalmazták, mely növeli együttműködési kedvüket. A sikertelenségért nem jár elmarasztalás, inkább további biztatás. Az egyes önellátó mozzanatok megtanulására sokszori gyakorlási lehetőséget biztosítunk.

Kisgyermeknevelőink különös figyelmet fordítanak a gyakorláshoz szükséges személyenként nyújtott elegendő idő megadására, a szokások és az önállósodás kialakítására, a gondozás közbeni elfogadó magatartásra, a gyermekek számára adott rendszeres visszajelzések biztosítására, kommunikációjuk érzelmi telítettségére, mely mindegyike segíti a kisgyermek számára az önelfogadást, a személyes és szociális kompetenciák alakulását.

○ Öltözködés:

Öltözködés terén a gyermekek a teljes önállóságot még 3 éves korra sem érik el. A befejező, eligazító műveletben még segítséget igényelnek.

Fontos dolog, hogy a gyermekre mindig fejlettségének megfelelő ruhadarabot adjunk.

Tapasztalatunk szerint a 1,5 – 2 éves gyermekek már önállóan le tudnak vetkőzni. A 2,5 – 3 évesek pedig már próbálkoznak az öltözködéssel és gombolással is.

A kisgyermeknevelők elegendő időt biztosítanak a gyermekek próbálkozásaira.

○ Pihenés, levegőztetés, napoztatás:

Gyermekeinknek biztosítjuk a nyugodt alvás feltételeit. Minden gyermeknek külön ágya, ágyneműje van. Alkalmazkodunk a gyermekek egyéni alvási szokásaihoz. Pl. cumi, kendő, kedvenc maci, stb. használata. A kisgyermeknevelők mindig a gyermekek mellett maradnak, mesét mondanak, altatódalokat énekelnek, a síró gyermeket megnyugtadják.

Az egészséges csecsemő és kisgyermek számára a szabad levegőn való tartózkodás éppen olyan fontos, mint a megfelelő táplálék. A levegőztetés fontos szervezési feladat.

Nyáron a nap nagy részét a játszóudvaron töltik a gyerekek. A napsugarak jótékonyan hatnak a gyermekek egészségére (D vitamin kialakulása, gyulladásgátló, immunrendszer erősítő hatás).

A veszélyes ultraibolya sugarak ellen magas faktorszámú napozókrémeket kérünk a szülőktől.

○ Pelenkázás, szobatisztaságra nevelés:

A szobatisztaság komoly lépés a kisgyermek szociális fejlődésében. A kisgyermeknevelők már 1,5 éves gyermekeknek is felkínálják a bililit, és a kisgyermek eldöntheti, hogy rá akar-e ülni, vagy sem. A nagyobb gyermekek választhatnak a WC vagy a bili között. Fontos, hogy a felnőtt ebben is kezdettől fogva támogassa, működjön együtt vele.

A napi pelenkacserék üteme rendszeresen történik, (illetve szükség szerint) a napirend része.

A pelenkázáshoz szükséges dolgokat (pelenka, popsi törölő, kenőcs) a szülők hozzák gyermekeik számára.

7.5.2. Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb önkéntes tevékenysége, mely belső indítékok alapján jön létre. Segíti a világ megismerését és befogadását, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődést. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő légkör, élmény, hely, idő, eszközök) megteremtésével és tudatos nevelői magatartással (támogató, engedő, elfogadó attitűd) segíti az elmélyült, szabadon választott, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. Biztosítja a játékban rejlő kezdeményezési lehetőségeket, szerepvállalást, támogatja a társas kapcsolati fejlődést, a társak viselkedésének mintanyújtó szerepét, segítve a szociális képességek fejlődését, különös figyelmet fordít maga a játék és a többi gyermekkel való együttlét élményt nyújtó örömforrás szerepére. A gyermek a játékban dolgozza fel élményeit, vágyait, közben sok tapasztalatot és ismeretet szerez, személyisége sokoldalúan fejlődik. A folyamatos játékidőt az étkezések ideje, a pihenődő és a gondozási tevékenységek szakítják csak meg.

7.5.3. Tanulás

Bölcsődei nevelésünk, gondozásunk területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak bölcsődénkben nincs helye. Kisgyermekkor tanulásnak tekintünk minden olyan tapasztalatot és/vagy információszerzési folyamatot, amelyben tartós változás jön létre a viselkedésben és/vagy a gondolkodásban. Mindezeket figyelembe véve a tanulás tevékenység, ill. tevékenységbe ágyazottan történik, melynek legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés. A tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, valamint a felnőtellel és a társakkal való tapasztalatokban és élményekben gazdag együttes tevékenység, kezdeményezés és kommunikáció. A tanulás formái: utánzás és mintakövetés, spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás.

8.BÖLCSŐDEI ÉLMÉNYPEDAGÓGIA

Célunk, az élménypedagógia alapjait, egyes elemeit felhasználva, az alkotótevékenység, a zene, az anyanyelv, a környezet és a mozgás élményeken keresztül, komplex módon, minél szélesebb körben tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosítani a kisgyermekek számára. Ennek megfelelően bölcsődénk csoportjában, az udvaron, a funkciórömm szintjén, játékos, indirekt nevelői módszereket felhasználva, kezdeményezéseket biztosítunk a gyermekeknek. Kezdeményezéseink lényege, hogy az alkotótevékenység, a zene, az anyanyelv, a környezet és a mozgás területén, ezeket összehangolva, komplexitási lehetőségeiket kihasználva, tudatosan tervezve, biztosítjuk a gyermekek számára a teret és eszközöket, és rájuk bízunk, hogy a végkifejlet mi lesz. Így a gyermekek az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkörben, a felajánlott eszközökkel szabadon tanulhatnak, mozoghatnak, alkothatnak, kapcsolatokat teremthetnek és kifejezhetik érzelmeiket. Ezeket a

tevékenységeket a kisgyermeknevelők a napi bölcsődei életbe úgy építi be, hogy abba a gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek belőle. Önkéntességen alapul, a tevékenykedés nem lehet feladat a gyermekek számára.

8.1. Alkotó élmények

Bölcsődénkben a kisgyermek életében az alkotótevékenység örömforrásként van jelen. Lehetőséget nyújt saját tapasztalatok, közös, együttes élmények megélésére, az érzelmek feldolgozására és kifejezésére (önkifejezés), a környezettel való kommunikációra, melyet a kisgyermeknevelő a napi játéktevékenységbe integráltan biztosít. A kisebbeknél mindezt a különféle anyagokkal (homok, víz, textil, fa stb.) való ismerkedéssel, nagyobbaknál a feltételek biztosításával, az egyes technikák megmutatásával, a gyermekek pillanatnyi igényeinek megfelelő technikai segítségnyújtással, az alkotókedv fenntartásával, az alkotások elismerésével és megbecsülésével, megőrzésével segíti elő, biztosítva ez által e tevékenység iránti érdeklődést és a személyiségfejlődésre gyakorolt hatás érvényesülését. A minél érdekesebb alkotó élmények biztosításának színterei a csoportszoba, és az udvar.

Alkotó tevékenységek: vizuális nevelés, rajzolás, festés, mintázás

○ **RAJZOLÁS**

A rajzfejlődés a játékban történő tevékenységek során alakul. Minden gyerek szeret rajzolni, erősíti alkotási vágyukat, kreativitásukat, képzeletvilágukat.

A bölcsődés korú gyermekek firkákat, szabálytalan köröket, „madárfészket”, vonalakat készítenek.

A rajzolás, festés nagy öröm számukra, szinte naponta kapnak színes ceruzát, zsírkrétát.

○ **GYURMÁZÁS:**

Ügyesen gyúrnak, sodorják, nyújtják a gyurmát. A 2,5 – 3 éves gyermekek már kígyót, csigát, kis golyókat is képesek készíteni. Az alkotás során a gyermekek észreveszik a tárgyak hasonló és különböző jellemzőit, a dolgok és jelenségek közötti összefüggéseket.

Gyurmázás közben sokat beszélnek, az alkotás, közlési vágyat ébreszt a gyermekekben, beszélő kedvük fokozódik, amely ösztönzően hat a kommunikációs fejlődésre is.

○ **ÉPÍTÉS, KONSTRUÁLÁS:**

Az építés is mindennapos tevékenység. Természetes kihívást jelent a gyermek számára.

Gondolkodásra készíti, ösztönzi és fejleszti kreativitását.

A kisgyermeknevelőnek fontos szerepe a játék közbeni figyelem, támogató, megerősítő jelenléte.

Biztosítani kell az elmélyült játék feltételeit, a szabad választás lehetőségét, esetenkénti ötletadást, elismerést, dicséretet.

8.2. Környezeti élmények

A környező világ megismerése a kisgyermek számára a felfedezés élményét jelenti. A környezeti nevelést saját tapasztalataikra építjük. A tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet szépségéről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. viráglocsolás, gyümölcsnap előkészítés, csoportszoba díszítés stb.). Fejlesztik a kisgyermek érzésvilágát, a hétköznapi élet esztétikumára iránti igényességét, a mások felé fordulást, mások igényeinek figyelembe vételét és az empátiát. Az öröm forrásai az együttesség, a közös munkálkodás és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A helyzetek lényeges tanulási lehetősége az egymásra épülő elemekből álló műveletssorozathoz igazodással próbálkozás, az együttműködés és a feladatok megosztása.

Beszélgünk az évszakok változásáról, az időjárás – öltözködés kapcsolatáról. 2,5 – 3 éves gyermekek már a színeket is ismerik.

Udvarunkon megfigyeljük a madarak, bogarak, csigák, méhek életét. Terményeket, virágokat, növényeket gyűjtünk.

Minta követésével a környezetvédelmi szokásrendszert játékosan megtanulja a gyermek, felnőttként pedig igényévé válik annak alkalmazása. Beszélgetés szintjén nyújtunk ismereteket adott világnapokról. Pl. víz-, föld-, állatok világnapja, madarak és fák napja.

A gyermekek örömmel mesélnek családjukról, testvéreikről, az otthon történt dolgokról.

8.3. Zenei élmények

Bölcsődénkben a sokrétű zenei élmény átélése, a zene megszerettetése a gyermekek mindennapjainak fontos részét képezi. Lehetőséget ad a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez, a tapasztalatszerzésre, a környezet hangjainak megfigyelésre, a kisgyermeknevelő kellemes ének- és beszédhangjának, furulyázásának, spontán dúdolgatásának, ritmikus szövegmondásának, a dallam és ritmushangszerek, hallgatásának, megszólaltatásának, a közös éneklésnek élményt nyújtó átélésére. A kisgyermeknevelők az alkalmazott játékos mondókákat, gyermekdalokat, népdalokat és értékes zeneműveket a gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodva választják ki, felkeltve a gyermekek érdeklődését, formálva esztétikai érzéküket, zenei ízlésüket, ápolva a hagyományok tovább élését, erősítve érzelmi biztonságukat, fejlesztve zenei emlékezetüket, zenei anyanyelvüket.

Az énekléssel, zenéléssel felszabadítjuk gátlásaikat, feloldjuk félelmeit a gyermekeknek. Az éneklést, dalos játékokat beépítjük a napi munkarendbe. A nagyobb gyerekekkel bábjátékos énekeket, szerepjátékos helyzeteket találunk ki.

8.4. Anyanyelvi élmények

A beszéd a kommunikáció egyik fajtája, és az emberi kapcsolatok fő eszköze. A kisgyermeknevelők tisztában vannak azzal, hogy mindenki a saját ritmusában fejlődik, ezért senkit nem hasonlítunk a másikkal, nem támasztunk elvárásokat a gyermekekkel szemben. A beszéd a kisgyermeknevelő

munkájának is egyik legfontosabb része. Nagyon fontos, hogy tisztán, jól érthetően beszéljen a gyermekekkel, minden kérdésükre adjon választ. A kisgyermek életében a szavak megértésénél nagy jelentősége van a helyzeteknek. A versek, mondókák, énekek nagyban hozzájárulnak a gyermekek beszédfejlődésének alakulásához.

- **IRODALMI NEVELÉS / VERS, MESE, MONDÓKA**

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi-, értelmi- (ezen belül beszéd, gondolkodás, emlékezet és képzelet) és szociális fejlődésére. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeiken keresztül a személyiségre. Ezen lehetőségeket figyelembe véve, bölcsődékben, a népi és irodalmi műveken át, a verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés, bábozás dramatikus hatásain keresztül, azoknak bensőséges kommunikációs helyzetét kihasználva, a mindennapi tevékenységbe ágyazottan a kisgyermeknevelők olyan élményeken keresztül biztosított tapasztalatok és ismeretek elsajátítását segítik, melyben fejlődik a kisgyermek emberismerete, a főhőssel való azonosulás által empátiája, gazdagodik a szóincse és az önálló véleményalkotás kialakulása.

A mese éppúgy, mint a játék örömforrás, feszültségoldás. A mesére a gyermekek önkéntelenül odafigyelnek. Közel hozza a gyermekeket és a felnőtteket, hiszen meséléskor odabújnak, odaülnek szorosan a kisgyermeknevelő mellé, és érzelmi biztonságban érzik magukat. A versek, mondókák szoros részei a bölcsődei élet minden mozzanatának.

Már csecsemőkortól fogva naponta gyakoroljuk a jól ismert mondókákat, verseket. A gyermekek nagy örömmel ismétlik a ringató, érintgető, tapsoltató, és simogató, rímelő mondókákat.

Ez az irodalmi nevelés szorosan összefonódik a zenei neveléssel, az énekléssel és a mozgásos játékokkal.

8.5. Mozgás élmények

A mozgás a bölcsődei élet elengedhetetlen feltétele. Csecsemő- és kisgyermekkorban alakulnak ki és fejlődnek a mozgás alapvető formái. A mozgásigény rendkívül nagy, ezért bölcsődei életünk minden helyszínén biztosítjuk a minél nagyobb, biztonságos, veszélyforrásoktól mentes mozgásteret, a minél változatosabb mozgásfejlesztő eszközöket és játékokat. A gyermekek a mozgásfejlesztő eszközök használata során gyakorolhatják az egyes mozgásformákat, így fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. A játékeszközök szerepe az érdeklődés felkeltése, a mozgás cselekvési kedv fenntartása.

Fontos feladatunk a megfelelő napirend kialakításakor, hogy elegendő idő jusson a gyermek számára a mozgásra, a különféle mozgásformák gyakorlására, újak elsajátítására. Törekszünk a jó érzelmi légkör megteremtésére és a mozgáskedv fenntartására.

A kisgyermeknevelők lehetőséget nyújtanak a kisgyermek számára a nagymozgásos játékokhoz a szobában, udvaron és a teraszon. A szobai játékok sokféleségük folytán a kéz finommozgását és a nagymozgást is fejlesztik. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási tevékenységekben való aktív részvétel a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására adnak lehetőséget.

Az udvari játék keretében gyakoroljuk a futást, járást, csúszdázást, labdázást. Ügyesen ugranak, egyensúlyoznak. Szívesen ülnek fel a triciklikre, motorokra, libikókára, örömmel veszik birtokukba a homokozót.

9. BÖLCSŐDEI DOKUMENTÁCIÓ

A kisgyermeknevelők a gyermekek fejlődéséről és a csoportok működéséről tájékozódás céljából, az egyes módszertani javaslatok alapján dokumentációt vezet. A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a magas színvonalú nevelés, gondozás biztosításának, a gyermekek fejlődésének elősegítése érdekében történik és nem a gyermekek minősítését szolgálja. A dokumentáció vezetésénél fontos szempontnak tartjuk a tárgyyszerűséget, a hitelességet, az árnyaltságot, a rendszerességet, a folyamatosságot.

EGYÉNI DOKUMENTÁCIÓK:

○ FEJLŐDÉSI NAPLÓ:

A gyermek egyéni fejlődésének követését rögzíti a kisgyermeknevelő a bölcsődébe kerüléstől az óvodába menésig. A naplót, a gyermek „saját kisgyermeknevelője” vezeti, napról-napra rögzíti benne tapasztalatait az adott gyermekről.

A napló vezetésének célja, hogy nyomon követhető legyen a gyermek fejlődése a különböző életkori szakaszokban. A kisgyermeknevelő számára könnyen felismerhető legyen, hogy a gyermek milyen fejlődési szinten áll, illetve fejlődésében előrelépés vagy lemaradás tapasztalható-e.

A fejlődési lap felhívja a figyelmet arra, hogy mi az, amire fokozottabban kell ügyelnie a kisgyermeknevelőnek a gyermek gondozása-nevelése közben.

○ GYERMEK EGÉSZSÉGÜGYI TÖRZSLAP, PERCENTILIS TÁBLA:

A kisgyermeknevelő a beszoktatás kezdeti időpontjától számított 1 hónap múlva összegzést készít a gyermek közösségbe történő beszokásáról a fejlődési naplóban rögzítettek alapján, majd ezt követően negyedévente vezeti a törzslapot és fejlődési táblázatot.

Ebben a dokumentumban rögzíti a bölcsődei gyermekorvos és a védőnő a gyermek egyéni fejlődésére vonatkozó adatokat és információkat.

○ ÜZENŐ/TÁJÉKOZTATÓ FÜZET:

A szülők közvetlen tájékoztatására szolgál írásban. Ebben a füzetben rögzítésre kerülnek negyedévente a gyermek testi fejlődésére vonatkozó adatok táblázatban valamint egyéni fejlődésének lépései, a gyermek jellemzése szöveges formában.

○ CSOPORTNAPLÓ

Csoportos dokumentáció, a nevelő munka tervezését, a napi, heti feljegyzéseket tartalmazza.

Feljegyzésre kerül a gyermekek napi jelenléte, hiányzása, székletürítéseinek száma, a bölcsődében történő megbetegedés esetén a gyógyszer beadásának ideje, a gyógyszer megnevezése, a gyermek ellátásának folyamata.

10.BÖLCSŐDÉNK TÖRTÉNETE

MEGALAKULÁSÁTÓL NAPJAINKIG

Bátaszéken 1954-1955-ben a TSZ és egy-két ipari üzem megalakulásával több munkalehetőség adódott a nők részére is. Sok fiatalasszony vállalt volna szívesen munkát, de nem volt hol elhelyezni a kisgyermeküket. Mivel GYES akkor még nem volt, felvetődött a bölcsőde létesítésének kérdése, legalább idényjelleggel.

1954-55-ben az akkori Községi Tanács a megyei tisztiorvos engedélyével megnyitotta a bölcsődét, egyelőre még idényjelleggel. Ez lett a KÖZÖSSÉGI BÖLCSŐDE. A gyermekek 3 hónapos kortól 3 éves korig nyertek felvételt. A nyitva tartás május 1-től október 31-ig tartott. Egy öreg parasztház volt a bölcsőde épülete. Vezetékes víz nélkül, ellenőrzött kútról húzták a vizet. A mosás, mosógép nélkül történt. Ideálisnak nem mondható állapotok uralkodtak. A felvett gyermekek száma pedig sok volt.

1961-ben 40 férőhellyel, éves nyitva tartással indult a bölcsőde. A 40 férőhelyre 80 gyermeket vettek fel. A dolgozók szakképesítést szereztek. Minden nap volt bölcsődeorvosi látogatás.

1968-ban került sor egy új, korszerűbb bölcsőde kialakítására. Tágas szobákkal, nagy füves udvarral, fákkal, gazdasági épülettel és saját konyhával. A szakmai továbbképzésekkel előnyösen befolyásolták a szakmai színvonalat is.

1973-ban a GYES bevezetésével lehetőségük nyílt az anyáknak, hogy otthon maradjanak gyermekeikkel, ami a gyermeklétszám csökkenését vonta maga után. Az egészségügyi továbbképzések, ellenőrzések egyre több követelményt és újszerű napirendet hoztak a korcsoportokban.

1983-ban felújítási munkák folytak az épületben, korszerűsödött a berendezés is. Áttértünk az olajfűtésre, új vizesblokkok létesültek, ráköthettünk a szennyvízhálózatra is. A megújult bölcsődében azonban csökkentették a férőhelyszámot először 30-ra, majd 20-ra.

1999-től 10 férőhellyel üzemeltünk, az intézmény fenntartója a helyi önkormányzat volt. A gyermekeknek jóval nagyobb tér állt rendelkezésre, a játékra, a szabad mozgásra. Egy bölcsődevezető és két szakképzett gondozónő nevelte a gyermekeket. Saját konyhán, szakképzett szakács/szakácsnő készítette az ételeket, amit a gyermekek szívesen fogyasztottak. És végül, de nem utolsó sorban egy takarítónő látta el a többi technikai munkát.

2005-ben a bölcsőde fenntartója továbbra is az önkormányzat maradt, azonban a bölcsődei ellátást a Gondozási Központ szakfeladatához sorolták.

2009-ben csatlakoztunk a Bátaszék- Alsónyék-Pörboly Mikrotérségi Oktatási Központhoz, mint bölcsődei intézményegység. Telephelyünk továbbra is a Budai u. 61. szám alatt működött.

Ekkor kezdték el építeni az új komplex intézményt, amiben egyesítették Bátaszék három óvodáját és a bölcsődét a város központi részében.

2011 januárjában az óvodák beköltöztek az új intézménybe. A bölcsőde 2011 februárjában kezdte meg ott működését. Innentől telephelyünk a Perczel utca 1. szám alatt található.

Az engedélyezett férőhelyszámunk 24 fő.

2 csoportszobában gondozzuk a gyermekeket, melyhez közvetlenül kapcsolódik a fürdőszoba, az átadóhelység, valamint az udvar. Csoportszobáink alapterülete 40 m², ami normál csoportban 12 gyermek nevelését teszi lehetővé. Déli fekvése világos, napfényes környezetet biztosít.

A szoba berendezési tárgyai teljesen újak, gyermekközpontú, hangulatos, otthonos, esztétikus.

A játékeszközök a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségi szintjének, valamint a szakmai előírásoknak megfelelően lettek összeválogatva.

A gyermekek a korcsoportnak megfelelő napirend szerint a csoportszobában étkeznek, játszanak, az alváshoz egyelőre külön szoba biztosított.

Az átadóhelységben barátságos környezet fogadja a bölcsődébe érkező és távozó kisgyermeket és szüleiket.

Játszóudvarunk nagysága ideális a gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítésére.

Udvarunkon egy árnyékolt homokozó, egy fa babakáz és farönk- mozdony vagonokkal áll rendelkezésre a gyermekek önfelelt játékához. Nyári időszakban a nagy lombos fák hűs árnyékot adnak, a terasz pedig árnyékolható.

Külön melegítő konyha áll rendelkezésre (megfelel a HACCP követelményeinek), ahol a bölcsődés gyermekek számára tudjuk megfelelően előkészíteni az iskola konyhájáról szállított ételeket.

Az óvodával rendszeres és folyamatos kapcsolatot tartunk fenn. Az óvodába lépés megkönnyítése érdekében leendő gyermekeiket bármikor meglátogathatják az óvónők, valamint mi is részt vehetünk egyes ünnepeiken, programjukon.

A szülői visszajelzések bölcsődénkről és nevelői munkánkról pozitívak számunkra. A gyermekek vidámak, szívesen jönnek a közösségbe. Létszám feltöltöttségünk megfelelő.

Szakmai továbbképzésekkel, tanfolyamok végzésével és önképzéssel szeretnénk a bölcsődénk színvonalát tovább emelni, biztosítva ezzel a gyermekeink harmonikus fejlődését.

A visszatekintést Pál Antalné /Klári néni/ és Kismődi Jánosné /Erzsi néni/ régi kedves dolgozóink segítségével készítettük.

